

**Теми і питання для дистанційного навчання
(на період з 12 березня до 3 квітня 2020 р.)
Викл. Ковалінас М.А.**

Аналіз музичних творів (3-й композиторський)

Тема 1. Тонально-гармонічна організація музичного твору.

Гармонія як звуковисотна організація музичного твору. Гармонія як чинник формотворення. Гармонічна ідея музичного твору. Поняття тональності у зв'язку з формотворенням.

Тонально-гармонічний план форми-композиції. Засоби тонального контрасту та об'єднання. Послідовність функцій Т – D – S – T як універсалія тонального розвитку музичного твору. Значення, логіка, генезис та еволюція формули гармонічного розвитку «Т-D-S-T». Гармонія як основа композиції.

Тонально-гармонічні засади музики ХХ-ХХІ століття.

Тема 2. Темброва організація музичного твору.

Тембр як теоретичне поняття та музичний засіб. Функції тембру. Про драматургічну виразність та формотворчу перспективу оркестрового письма. Поняття тембрової драматургії та тембрової композиції. Компоненти тембрової драматургії. Поняття тембрової модальності.

Тембр як основа композиції.

Сонорно-алеаторний принцип формотворення. Поняття сонорики та сонористики. Сонорний тематизм та його розвиток.

Роль тембрової драматургії в музичній композиції ХХ-ХХІ століття.

Тема 3. Метро-ритмічна організація музичного твору.

Поняття музичного часу та простору, їх специфікація.

Поняття метроритму як інструменту «оволодіння» музичним часом. Поняття ритму у тісному та широкому значенні. Формотворча роль ритму. Композиційний ритм. Ритм як метод.

Регулярна і нерегулярна ритміка як показник музичного стилю та музичного формотворення. Роль ритму в музиці ХХ – ХХІ століть.

Ритм як основа композиції. Про алгоритми та ритмічну красу.

Тема 4. Фактурна організація музичного твору.

Фактура як просторова конфігурація звукової тканини. Фактура як будова нотного тексту. Компоненти фактури. Принципи аналізу фактури.

Фактурний розвиток. Фактурний план твору. Співвідношення фігури та фону як елементів фактури.

Фактура як основа композиції. Роль фактурного чинника в музичній композиції ХХ-ХХІ століття. Пуантильна фактура. Обмежена та контрольована алеаторика як фактурно-ритмічний чинник. Фактурно-тембровий тематизм.

Семінар (письмова робота): Аналіз музичного твору (за вибором студента) згідно проблематики вказаних тем.

Рекомендована література:

1. Арановский М. Музыкальный текст: структура и свойства. – М., 1998.
2. Денисов Э. Современная музыка и проблемы эволюции композиторской техники. – М.: Сов. композитор, 1986.
3. Задерацкий В. Музыкальная форма. Вып. 1. – М.: Музыка, 1995. – 544 с.; Вып.2. – М.: Музыка, 2008. – 528 с.
4. Когоутек Ц. Техника композиции в музыке ХХ века. – М., 1976.
5. Композиторы о современной композиции. – М., 2009.
6. Кюрегян Т. Форма в музыке ХVII-ХХ веков. – М.: ТЦ «Сфера», 1998.– 344 с. (2-е изд. – 2003)
7. Мазель Л. О природе и средствах музыки. – М., 1983.
8. Медушевский В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки. – М., 1976.
9. Музыкальная энциклопедия. В 6-ти томах. – М., 1981.
10. Музыкальный энциклопедический словарь. – М., 1990.
11. Назайкинский Е. Логика музыкальной композиции. – М.: Музыка, 1982.
12. Проблемы музыки ХХ века. – Сб.статей. – Горький, 1977.
13. Современное искусство музыкальной композиции. – Сб. трудов ГМПИ им. Гнесиных. – Вып. 79. – М., 1985.
14. Соколов А. Музыкальная композиция ХХ века: Диалектика творчества. – М.: Музыка, 1992.
15. Соколов А. Введение в музыкальную композицию ХХ века. – М.: Владос, 2004.
16. Теория современной композиции. – М., 2005. (2-е изд. – 2007).
17. Холопов Ю. Введение в музыкальную форму. – М., 2006.
18. Холопов Ю. О трех зарубежных системах гармонии // Музыка и современность. – Вып. 4. – М., 1966.
19. Холопова В. Вопросы ритма в творчестве композиторов ХХ века. – М.: Музыка, 1971. – 304 с.
20. Холопова В. Теория музыки: мелодика, ритмика, фактура, тематизм. – СПб.: Лань, 2002.
21. Холопова В. Формы музыкальных произведений. Учебное пособие. – СПб.: Лань, 1999.
22. Шип С. Музична форма від звуку до стилю. – К.: Заповіт, 1998.
23. Шип С. Музыкальная речь и язык музыки. – Одесса: Изд-во ОДК им. А.В.Неждановой, 2001.